

zatrudnienie ***socjalne.pl***

Model TMW - propozycja nowego modelu

Od wykluczenia do aktywizacji - program pomocy

CIS Biała Podlaska

CIS Zielona Góra

CIS Legionowo

KOLEGIUM PRACOWNIKÓW
SŁUŻB SPOŁECZNYCH
W BIŁGORAJU ZAPRASZA NA:

SZKOLENIE SPECJALIZACYJNE Z ZAKRESU ORGANIZACJI POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgoda nr DPS-VI51111-7625-121-MJ/14(22)

ROZPOCZĘCIE: 2 POŁOWA MARCA 2019 R.

SPIS TREŚCI

INTERNETOWY KWARTALNIK ZATRUDNIENISOCJALNE.PL

Wydawca:

**Fundacja Konwent Klubów
i Centrów Integracji Społecznej**

**Wiejska 3
23-300 Janów Lubelski
woj. lubelskie
ISSN: 2544-2465**

**e-mail: fundajakiscis@fundajakiscis.pl
tel. 787 805 030**

**Redaktor naczelny: Paweł Wiśniewski
Skład: Piotr Sawicki**

*Kwartalnik wpisany jest postanowieniem
Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 15 marca
2016 roku, do prowadzonego przez Sąd
Okręgowy w Lublinie, rejestru dzienników
i czasopism pod poz. Rej. Pr. 1466.*

- 3 — CIS Biała Podlaska – przygotowania do udziału w testowaniu „Nowego modelu współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego z innymi podmiotami realizującymi usługi społeczne”
- 8 — Model TMW – propozycja nowego modelu współpracy instytucji zatrudnienia w obszarze usług społecznych
- 13 — LOSY ABSOLWENTÓW CIS W LEGIONOWIE
- 16 — CIS z Zielonej Góry nadal w czołówce realizatorów projektów unijnych – projekt „lepszego Jutra II”
- 19 — Ważne dla podmiotów zatrudnienia socjalnego - modyfikacja programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn.: Od wykluczenia do aktywizacji – program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022

Autor: Andrzej Trzeciecki, Wioleta Michalik

CIS Biała Podlaska – przygotowania do udziału w testowaniu „Nowego modelu współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego z innymi podmiotami realizującymi usługi społeczne”

Po zakończeniu prac projektowych¹ związanych z opracowaniem wstępnej wersji modelu pn.: „*Studium Testowej Wersji Modelu współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego z instytucjami/podmiotami realizującymi usługi społeczne*” nastąpi etap testowania procedur i instrumentów nowej propozycji kooperacji w sektorze ES. Planuje się, że testowanie nowych rozwiązań odbędzie się w kraju na przykładzie wybranych 60 jednostek organizacyjnych zatrudnienia socjalnego – centrów i klubów integracji społecznej, a jego rozpoczęcie nastąpi prawdopodobnie na początku IV kwartału 2019 r.

Na pilotażowej liście zostało umieszczone Centrum Integracji Społecznej w Białej Podlaskiej, które w październiku 2013 r. uzyskało od Wojewody Lubelskiego status Centrum. Instytucją tworzącą zgodnie z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym jest Caritas Diecezji Siedleckiej. Ostateczna decyzja Kierownictwa CIS Biała Podlaska o przystąpieniu do testowania zostanie podjęta po etapie prac przygotowawczych, w tym w znacznej mierze koncentrujących się na dokonaniu własnej oceny potencjału organizacyjno-technicznego oraz określeniu wstępnej listy instytucjonalnych kooperantów usług świadczonych przez ten podmiot.

Praca ta została wykonana a wyniki oceny potencjału CIS Biała Podlaska prezentowane są poniżej.

CIS Biała Podlaska nie należy do dużych jednostek organizacyjnych zatrudnienia socjalnego, jednakże średni poziom rocznych przychodów finansowych za lata 2017-2018 (ok. 0,835 mln zł) jest nieco wyższy od średniej wielkości krajowej (0,818 mln zł), przy czym uzyskiwany jest dzięki trzem źródłom finansowym: dotacja samorządu Miasta Biała Podlaska – 31% przychodu ogółem, Fundusz Pracy – 34% przychodu ogółem oraz własna działalność – 32% przychodu. Centrum nie korzystało w swojej dotychczasowej działalności z wsparcia w ramach projektów unijnych ani z projektów w ramach corocznych konkursów Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeznaczonych dla podmiotów reintegracyjnych. Stąd też, kadra pracowników CIS Biała Podlaska bardzo dużą wagę przywiązuje do

¹ Projekt „Nowy model współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, realizowany w okresie 2019-2021 przez Sylpo System Sp. z o. o., Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Fundację Fundusz Współpracy (do końca 2019 r.), Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Chełmie oraz Janowskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy „Humanus”.

rozwijania „własnej działalności”, której przychody są wypracowywane przez 4 sekcje Pionu Reintegracji Zawodowej²:

- Sekcja gastronomiczna – realizuje zleconą przez MOPS Biała Podlaska usługę przygotowywania posiłków dla osób objętych wsparciem i pomocą - w skali roku, 78,8% przychodu finansowego z własnej działalności,
- Sekcja florystyczno-ogrodnicza – prowadzi sprzedaż własnych dekoracji - w skali roku, ok. 8,3% przychodu finansowego z własnej działalności,
- Sekcja opiekunek osób starszych – realizuje usługi zlecane przez indywidualne osoby, w skali roku ok. 9,0% przychodu finansowego z własnej działalności,
- Sekcja remontowo-porządkowa – wykonuje usługi na rzecz osób indywidualnych (mieszkańców M. Biała Podlaska) oraz prowadzi usługi mycia pojazdów i prania dywanów w skali roku, tj. 3,9% przychodu finansowego z własnej działalności.

Kadra Centrum, zatrudniona w 90% w pełnym wymiarze czasu pracy podzielona jest na trzy piony organizacyjne: (a) Pion Zarządzająco-Koordynujący – kierownik Centrum oraz Gł. Księgowy, (b) Pion Reintegracji Zawodowej – pracownik socjalny, instruktorzy zawodu oraz pracownicy odpowiedzialni za dany rodzaj działalności, o którym mowa w art.9 ustawy o zatrudnieniu socjalnym³, oraz doradca zawodowy, oraz (c) Pion Reintegracji Społecznej – psycholog.

Struktura organizacyjna CIS BP jest typową dla centrów integracji społecznej. Relacja statystyczna liczby osób biorących udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej do liczby pracowników Centrum wynosi średnio 5 uczestników na 1 pracownika. Średnioroczna liczba uczestników indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego wynosi ponad 50 osób, co oznacza że to centrum utrzymuje się w krajowej czołówce pod względem uczestników zajęć. Przy wcześniejszym wskazaniu tylko na trzy źródła zasilania finansowego, godne podkreślenia jest to, że CIS Biała Podlaska wykonuje swoją misję w trudniejszych warunkach niż pozostałe w kraju podmioty reintegracji społeczno-zawodowej. Dodatkowym argumentem na dobrą jakość wykonywanych usług reintegracji jest wskaźnik „absolwenta CIS” kształtujący się na poziomie 57.4%, przy wskaźniku krajowym - centra ogółem 55,0%⁴.

² Analiza na podstawie sprawozdań rocznych z działalności centrum w latach 2017-2018.

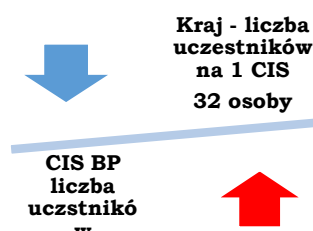
³ Art.9 ustawy o zatrudnieniu socjalnym:

„1. Centrum, w ramach reintegracji zawodowej, może prowadzić działalność wytwórczą, handlową lub usługową oraz działalność wytwórczą w rolnictwie, z wyłączeniem działalności polegającej na wytwarzaniu i handlu wyrobami przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 0,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali.

2. Działalność wytwórcza, handlowa i usługowa, o której mowa w ust. 1, nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646, 1479, 1629, 1633 i 2212) i może być prowadzona jako statutowa działalność odpłatna pożytku publicznego w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.”

⁴ Dane statystyczne na podstawie analizy sprawozdań CIS Biała Podlaska za lata 2017-2018.

Nieco gorsze wyniki występują w grupie usamodzielnienia się uczestników – wsk. 35% przy krajowym poziomie – wsk. 74%. Należy jednak dodać, że kształtowanie się tego wskaźnika w decydującej mierze uzależnione jest od „otoczenia” danego centrum integracji społecznej, w tym szczególnie nasycenia

lokalnego rynku pracy liczbą pracodawców, co w przypadku CIS BP wypada niekorzystnie na tle innych regionów kraju.

CIS Biała Podlaska dysponuje pewnymi zasobami technicznymi, które umożliwiają wykonywanie nie tylko reintegracji ale także usług „na zewnątrz centrum”, którymi są m.in.: (a) usługi gastronomiczne, świadczone są w formie posiłków gorących oraz porcji suchego prowiantu dla na rzecz podopiecznych ośrodka pomocy społecznej oraz Środowiskowego Domu Samopomocy Caritas Diecezji Siedleckiej w Białej Podlaskiej, (b) usługi cateringowe, świadczone na zlecenia Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „KOMUNALNIK” Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej, (c) usługi opiekunek osób starszych, świadczone na indywidualne zlecenie mieszkańców Białej Podlaskiej w domach podopiecznych, (d) usługi remontowe, wykonywane na zlecenia osób indywidualnych, (e) usługi mycia pojazdów oraz prania dywanów, wykonywane na rzecz mieszkańców, a także (f) usługi księgowo-finansowe (bezpłatne) na rzecz mieszkańców, głównie przy rozliczeniach podatkowych.

Przy ocenie potencjału CIS Biała Podlaska, jako istotnego elementu upoważniającego do powierzenia w czasie testowania „Nowego modelu” jednej z głównych ról interesariusza współpracy na rzecz usług społecznych⁵ dokonano analizy wg kryteriów TMW⁶. Kadra pracowników CIS Biała Podlaska oceniła własny podmiot następująco:

1. *Kryterium konstrukcji organizacyjnej* - w Centrum występują wszystkie typowe podsystemy organizacji podmiotu zatrudnienia socjalnego⁷: (a) podsystem celów organizacji, (b) podsystem kierowniczo-operacyjny, (c) podsystem materialno-techniczny, (d) podsystem regulaminów, oraz (e) podsystem uczestników zajęć. Centrum dysponuje wykrystalizowaną strukturą organizacyjną o stabilnych elementach, z wyrazistym podziałem kompetencji wewnętrznych upoważniających do powierzenia w teście Nowego Modelu roli jednego z głównych Aktorów TMW.

⁵ W modelu role przypisane są do tzw. Aktorów trzech sfer współpracy, przy czym dla centrów i klubów integracji społecznej przewiduje się rolę Aktora Inicjującego współpracę, lub Aktora wstępującego w rolę realizatora danych usług społecznych

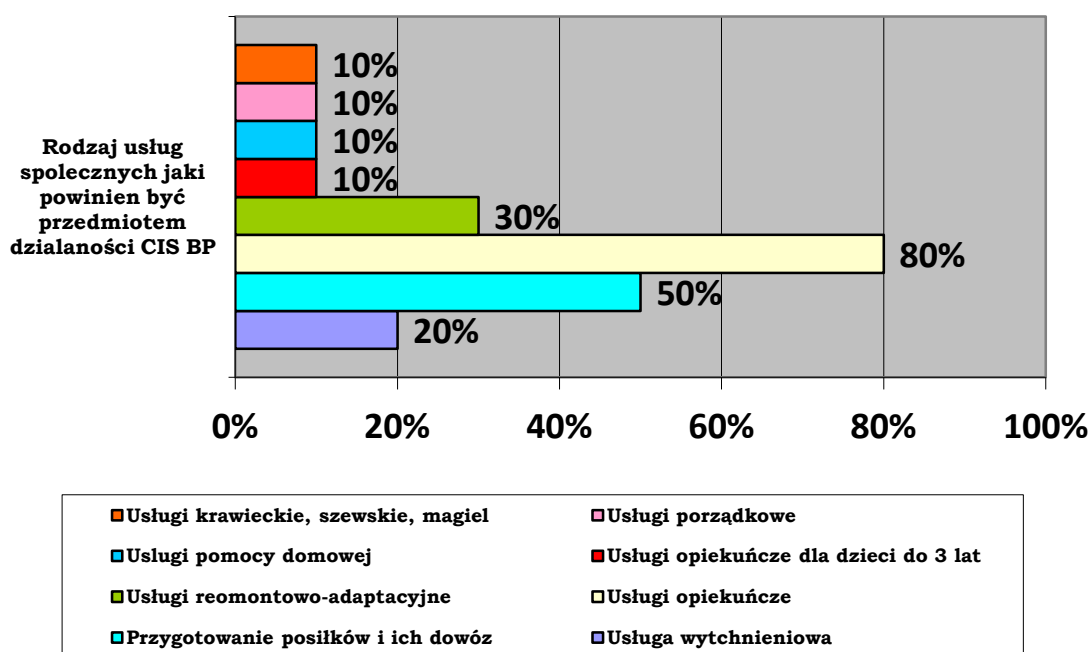
⁶ Kryteria TMW – to skrót odnoszący się do zestawu określonych kryteriów dla oceny potencjału podmiotu zatrudnienia socjalnego, przyjętego we wstępnej wersji Modelu (TMW)

⁷ L. Krzyżanowski: Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu, PWN Warszawa 1992, s. 176

2. *Kryterium zasobów materiałowo-technicznych* - główne zasoby Centrum to: (a) trwała baza lokalowa, użyczona przez Caritas Diecezji Siedleckiej i najmowana z substancji mieszkaniowo-budowlanej Miasta Biała Podlaska, (b) sprzęt i narzędzia techniczne takiej jak: urządzenia gastronomiczne do przyrządzania posiłków gorących, (c) sprzęt komputerowy, (d) środki transportu, (d) ekologiczna myjnia parowa Fortador (do mycia samochodów), mała myjnia (do prania dywanów i wykładzin) oraz namiot o powierzchni 40 m² do wykonywania usług mycia pojazdów, urządzenie „Karcher-parownica” (do czyszczenia płytek) oraz inne. Posiadany zasób materiałowo-techniczny upoważnia do prowadzenia prac testowych.
3. *Kryterium personelu pracowniczego* - Centrum spełnia ustawowe wymogi w zakresie zatrudnienia osób o określonych specjalnościach zawodowych, wynikające z postanowień art.11 ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Większość z pracowników posiada wykształcenie wyższe, specjalistyczne.
4. *Kryterium uczestników zajęć reintegracji społecznej i zawodowej* - Centrum prowadząc zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej przygotowuje osoby z tytułami „absolwenta CIS” do podejmowania różnorodnych funkcji zawodowych na rynku pracy, w tym także w specjalnościach, które z punktu widzenia testowanej problematyki są przewidziane w ramach kooperacji z innymi podmiotami, będącymi wykonawcami usług społecznych. Tak więc, kryterium to jest także spełnione.
5. *Kryterium programowe zajęć centrum* – organizowane różnorodne formy programowe, w tym m.in.: (a) w ramach reintegracji społecznej treningi i zajęcia warsztatowe o charakterze indywidualnym i grupowym zaliczane do zajęć terapeutycznych, porad psychologicznych oraz porad doradcy zawodowego, (b) w ramach reintegracji zawodowej szkolenia komputerowe, specjalistyczne przygotowanie w określonych zawodach a także praktyki zewnętrzne organizowane w trakcie uczestnictwa w zajęciach sekcji zawodowych.
6. *Kryterium instytucjonalnego partnerstwa* – Centrum wskazuje podstawowych swoich partnerów takich jak: (a) partnerzy strategiczni - Urząd Miasta Biała Podlaska, MOPS Biała Podlaska, Powiatowy Urząd Pracy, (b) partnerzy wspomagający działalność Centrum to: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Komunalnik” Sp. z o.o w Białej Podlaskiej, Urząd Skarbowy w Białej Podlaskiej, oraz Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej. Ważną kwestią w kryterium „instytucjonalnego partnerstwa” jest fakt przewagi instytucji nie należących do sektora ES. W grupie podmiotów ES najpoważniejszym partnerem dla Centrum jest Stowarzyszenie na rzecz Integracji Społecznej „Modrzew” ze Świdnika, spełniające w Subregionie Bialskim rolę OWES (akredytacja ministra właściwego ds. zabezpieczenia

społecznego)⁸. Współpraca Centrum z OWES „Modrzew” ogranicza się obecnie do organizacji szkoleń z zakresu przedsiębiorczości społecznej. W zakresie partnerskiej współpracy Centrum ze środowiskiem sektora ES sytuacja skomplikowała się w momencie rozpoczęcia procesu likwidacji Bialskiej Spółdzielni Socjalnej Progres (rok założenia 2012, podstawowa działalność wg PKD to wykończanie wyrobów włókienniczych). W 2019 r. spółdzielnia socjalna już nie działa a jej miejsce nie powstał żaden podmiot ES, w tym podmiot specjalizujący się w usługach społecznych.

Reasumując, kadra pracownicza Centrum ocenia swoją jednostkę zatrudnienia socjalnego za gotową do udziału w teście rozwiązań „Nowego Modelu”, przy jednoczesnym wskazaniu, że obiektywne trudności sektora ES na terytorium Miasta Biała Podlaska mogą spowodować, że Centrum będzie musiało wykonywać w zdecydowanej części rolę Aktora Inicjującego / Koordynującego. Przyjmując do wiadomości specyficzną sytuację w zakresie „układu” instytucjonalnych partnerów Centrum należy w czasie testu skoncentrować uwagę na poniżej wskazanych rodzajach usług, szczególnie w kontekście przygotowywania absolwentów CIS:

Ta sugestia kadry pracowniczej Centrum powinna zostać uwzględniona w trakcie przyszłościowego testowania „Nowego Modelu Współpracy”, a do tego czasu CIS Biała Podlaska będzie oczekiwać na ostateczną decyzję o powierzeniu roli Aktora TMW.

⁸ Kontakt z OWES Subregion Bialski: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, ul. Raclawicka 38-44, lok. 307, 21-040 Świdnik, tel. 0-81 307-66-26, kom 537-600-388, e-mail: modrzew@modrzew.org

Autor: Andrzej Trzeciecki

Model TMW – propozycja nowego modelu współpracy instytucji zatrudnienia w obszarze usług społecznych

W czerwcu 2019 r. zakończone zostały prace nad „*Studium Testowej Wersji Modelu współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego z instytucjami/podmiotami realizującymi usługi społeczne*” (dalej: *Studium TMW*), będącym produktem kolejnego projektu¹, skierowanego na nowe tory wykorzystania potencjału podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Projekt odpowiada zapotrzebowaniu na wdrożenie w praktykę jednej z tez *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)*, przyjętej przez Radę Ministrów uchwałą nr 8 z dn. 14 lutego 2017 r. (dalej: SOR 2020)², a mianowicie, że inwestycje w usługi społeczne są przejawem i wzmocnieniem³: (1) społecznego i zrównoważonego rozwoju, (2) spójności społecznej, zwłaszcza w odniesieniu do lokalnych i regionalnych terytoriów, (3) przeciwdziałania ubóstwu niektórych grup społecznych, (4) polityki prorodzinnej, oraz (5) preferowanej deinstytucjonalizacji instytucji pomocy społecznej. Tematyka projektu jest dodatkowo wzmocniona wydzielonym pakietem działań Trzeciego Priorytetu *Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu – Nowy Wymiar 2020* (dalej: KPPUWS 2020), ukierunkowanych na „*Rozwój społecznych usług użyteczności publicznej, zwłaszcza usług środowiskowych realizowanych przez podmioty sektora ekonomii społecznej, łączących aktywizację zawodową z budowaniem spójnego systemu usług społecznych*”.

Podstawą do opracowania *Studium TMW* jest wskazanie przez KPPUWS 2020 kierunku angażowania podmiotów ekonomii społecznej jako realizatorów niektórych rodzajów usług, w tym podmiotów zatrudnienia socjalnego jako tych, które mogą przygotowywać swoich absolwentów jako kadrę pracowników przedsiębiorstw społecznych (np. w spółdzielni socjalnych). Przygotowane opracowanie jest także traktowane jako testowa wersja Nowego Modelu (TMW), która poddana zostanie działaniom pilotażowym, co przewidywane jest w IV kwartale 2019 r. Konstrukcja modelu to zbiór trzech, kompatybilnych sfer współpracy z podmiotami ZS, obejmujących takie obszary jak:

- zaspokajanie przez podmioty ZS potrzeb kadrowych realizatorów niektórych usług społecznych, w tym przypadku podmiotów ES,

¹ Projekt „Nowy model współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, realizowany w okresie 2019-2021 przez Sylpo System Sp. z o. o., Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Fundację Fundusz Współpracy (do końca 2019 r.), Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Chełmie oraz Janowskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy „Humanus

² Patrz: M.P. z 2017 r., poz. 260.

³ Patrz: M. Rymśa, *Jaki rozwój społeczny? Rekomendacje dotyczące edukacji, usług społecznych, kultury i ochrony zdrowia*, [w]: *Realizacja usług publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego – ograniczenia, możliwości, rekomendacje*, red. merytoryczna C. Trutkowski, Wyd. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 2016, s.300-320.

- tworzenie nowych podmiotów ES specjalizujących się w świadczeniu niektórych rodzajów usług społecznych przez absolwentów centrów i klubów integracji społecznej,
- zlecanie niektórych usług społecznych sektorowi ES, z uwzględnieniem przygotowania podmiotów ZS do ich wykonywania.

Ogólne cechy TMW nie wyróżniają go od wcześniej konstruowanych modeli z okresu 2013-2015, chociażby takich jak przykładowo Model Lokalnej Współpracy⁴. Stąd też, w zbiorze cech TMW wymienia się m.in.:

- *terytorialność modelu* - cecha ta oznacza, że proponowane instrumenty i narzędzia TMW mogą być zastosowane w każdej gminie lub powiecie⁵,
- *procesowość modelu* – oznaczająca, że poza faktem etapowego dochodzenia do ostatecznej wersji modelu, co przewiduje scenariusz projektu, jego wdrażanie w praktykę jest działaniem procesowym⁶,
- *otwartość modelu* - oznacza, że niektóre elementy modelu, w tym szczególnie zbiór Interesariuszy współpracujących w poszczególnych *Sferach Współpracy*, a także katalog usług społecznych będących przedmiotem współpracy nie jest zbiorem enumeratywnym,
- *partycypacyjność modelu* - oznaczająca, że jego ostateczny kształt będzie wynikiem nie tylko praktycznego testu ale także wynikiem konsultacji z przedstawicielami podmiotów i instytucji biorących ale również nieuczestniczących w testowaniu.

Szczególną cechą TMW uznaną jako nadrzędna jest partnerstwo, które definiowane jest następująco: „Partnerstwo jest powszechnie rozumiane jako dobrowolna i kooperacyjna relacja pomiędzy różnymi stronami, w której wszyscy uczestnicy ("partnerzy") zgadzają się pracować razem, aby osiągnąć wspólny cel lub podjąć specyficzne zadanie i dzielić ryzyko, odpowiedzialność, zasoby, kompetencje i korzyści”⁷. Korzystając z dookreślonych w licznych publikacjach o partnerstwach jego praktycznych formach zdecydowano się, że rozwiązania TMW będą odzwierciedlały „współpracę” jako jedną z takich form. Oznacza to, że podmioty wchodzące w skład partnerskich związków będą ze sobą ściśle powiązane oraz że oddadzą część swojej autonomii na rzecz dalekosiężnego celu tej współpracy.

⁴ Produkt projektu EFS pn.: *Kompleksowe formy reintegracji społecznej i zawodowej w lokalnym środowisku*”

⁵ Obie jednostki samorządu terytorialnego są wymieniane w przepisach obowiązującego prawa jako instytucje tworzące podmioty zatrudnienia socjalnego, niektóre rodzaje innych podmiotów ES (np. spółdzielnie socjalne) a także odpowiedzialne za inicjowanie różnych strategii i programów w obszarze polityki i ekonomii społecznej.

⁶ Patrz: P. Grajewski, *Organizacja procesowa*, PWE Warszawa 2007 a także P. Grajewski, *Procesowe zarządzanie organizacją*, PWE Warszawa 2012.

⁷ Patrz: Wybrane definicje partnerstwa międzysektorowego, www.emisja.nazwa.pl/trgp2014.pdf (13.06.2019)

Rys.1 Sfery Współpracy Modelu

Testowa Pierwsza Sfera Współpracy

- Zaspokajanie przez podmioty zatrudnienia socjalnego potrzeb kadrowych podmiotów ES specjalizujących się w usługach społecznych

celem są procedury nawiązania i utrzymania współpracy z podmiotami zatrudnienia socjalnego w zakresie wspólnego diagnozowania, planowania i informowania o potrzebach kadrowych realizatorów usług społecznych na obszarze gminy/powiatu, a także zamiarach uruchomienia nowych rodzajów tych usług.

Testowa Druga Sfera Współpracy

- Tworzenie podmiotów ES specjalizujących się w usługach społecznych przy udziale osób kończących pozytywnie zaliczenia w podmiotach zatrudnienia socjalnego

celem są procedury współpracy z podmiotami zatrudnienia socjalnego i lokalnymi instytucjami, decydującymi się na wdrożenie określonego pakietu usług społecznych oraz zlecenia ich podmiotom ES, w tym: podmiotom utworzonym przez osoby, które ukończyły zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej.

Testowa Trzecia Sfera Współpracy

- Włączenie podmiotów zatrudnienia socjalnego do listy lokalnych realizatorów usług społecznych

celem są procedury współpracy (standardy) z podmiotami zatrudnienia socjalnego, które mogą stać się lokalnymi realizatorami określonych usług społecznych, w tym szczególnie wykonywanych na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego

Źródło: opracowanie „Studium Testowej Wersji Modelu współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego z instytucjami/podmiotami realizującymi usługi społeczne”, Warszawa czerwiec 2019 r.

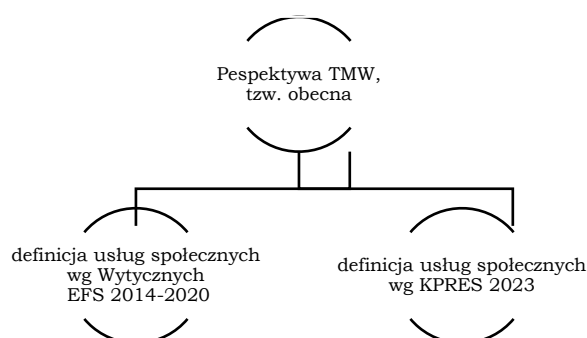
Model TMW wskazuje katalog podstawowych „Aktorów TMW”, którym zostały przypisane konkretne role i zadania. Ten zbiór jest otwarty a jednocześnie dość szeroki, co oznacza teoretycznie bogactwo możliwości korzystania z: (1) kompetencji statutowych, w trakcie wchodzenia w procesy współpracy, głównie w zakresie inicjowania niezbędnych działań zmierzających do uruchomienia lokalnego potencjału dla świadczenia usług społecznych, (2) zasobów organizacyjno-technicznych, które mogą być wykorzystane przy inicjowaniu i planowaniu katalogu usług społecznych a następnie ich świadczeniu, z zachowaniem zasad partycypacji w korzyściach, (3) wiedzy i doświadczenia, niezbędnego do definiowania warunków i kryteriów dostępu do sfery organizowania oraz świadczenia usług społecznych na pożądanym poziomie jakości (np. kryteria kwalifikacji personelu przygotowującego kadry dla bezpośrednich realizatorów usług, standardy organizacyjne podmiotów ES realizujących usługi, itp.).

W katalogu „Aktorów TMW” wyróżnia się interesariuszy uznanych jako aktorzy pierwszoplanowi, czyli instytucje i podmioty bezpośrednio związane z celami poszczególnych komponentów (Sfer

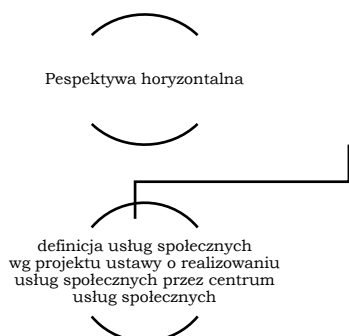
Współpracy), do których należy zaliczyć m.in.: centra i kluby integracji społecznej, podmioty sektora ES, świadczące usługi społeczne lub przygotowujące się do wprowadzenia nowej oferty programowej określonych rodzajów tych usług, a także instytucje administracji lokalnej⁸, ośrodki pomocy społecznej i niektóre organizacje pozarządowe. Drugą znaczącą grupą „Aktorów TMW” są interesariusze spełniający funkcje doradczo / konsultacyjne, czyli instytucje dysponujące pewnymi możliwościami wspierania procesu rozwoju współpracy. W tej grupie wymienia się m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, szczególnie przede wszystkim gminnego, OWESy, ponadlokalne zespoły ES przy ROPS-ach, czy formalne i nieformalne platformy współpracy, np.: konwenty centrów i klubów integracji społecznej, czy związki rewizyjne spółdzielni socjalnych.

Obszarem tematycznym jakim zajmuje się TMW są usługi społeczne, przy czym wstępna wersja modelu z czerwca 2019 r. zakłada dwie perspektywy definicyjne, a mianowicie:

- *pierwsza perspektywa* – pod roboczą nazwą „perspektywa TMW”, stanowi sumaryczny zakres definicji z dwóch obowiązujących obecnie dokumentów programowych⁹.

- *druga perspektywa* – tzw. horyzontalna, wyznaczona propozycjami projektu ustawy o rozwoju usług społecznych przez centrum usług społecznych.

W obu perspektywach podkreśla się sposób wykonywania usług społecznych wyznaczony m.in. poprzez zindywidualizowanie ich świadczenia, czyli dostosowanie do potrzeb i możliwości danej osoby oraz zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym. Zbiór proponowanych usług TMW jest bardzo szeroki i obejmuje przykładowo: usługi opiekuńcze, usługi

⁸ Pod pojęciem instytucji administracji lokalnej rozumie się urzędy administracyjne wójta, burmistrza i prezydenta miasta na prawach powiatu.

⁹ Dokument w wersji obowiązującej, określający jednolite zasady realizacji wsparcia w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, zatwierdzony przez Ministra Rozwoju i Finansów, MR/2014-2020/18(04), www.funduszeuropejskie.gov.pl (14.06.2019) oraz KPRES przyjęty uchwałą nr 11 Rady Ministrów z dn. 27 lutego 2019 r. (MP. Dz. U. z 2019 r., poz.214)

w rodzinnym domu pomocy, usługi w ośrodkach wsparcia, usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30, usługi asystenckie, usługi wspierania rodziny, usługi w postaci mieszkań chronionych. Ważną kwestią poruszaną przez TMW jest wyraźne wskazanie, że usługi społeczne powinny być świadczone tylko przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, jeżeli wymogi w tym zakresie wynikają z przepisów odrębnych. Rozwiązania TMW starają się ten warunek wypełnić, szczególnie w *II Sferze Współpracy*, gdzie prezentowana jest propozycja edukacyjna (np. specjalistyczne kursy kwalifikacyjne).

Proponowana przez TMW perspektywa horyzontalna (układ rodzajowy usług) jest szersza od tej, którą ma być ewentualnie testowana, chociaż kiedy zostanie zatwierdzona nowa ustawa przed rozpoczęciem testu to sytuacja może być korzystniejsza warunki z punktu widzenia podmiotów ES, a tym samym dla partnerów przygotowujących kadry, tj. podmiotów zatrudnienia socjalnego. Zwiększa się bowiem rodzajowy zakres usług społecznych mogących być przedmiotem współpracy.

Propozycja „*Studium TMW*” w sposób bardzo wyraźny odwołuje się w każdej Sferze Współpracy do punktu startowego jakim jest tzw. *lokalny program rozwoju usług społecznych*. To oczywiście idealna sytuacja, która nie zawsze wystąpi w trakcie testów. Założenie to argumentowane jest faktem dysponowania czymś w rodzaju „kamienia bazowego”, który ułatwia formułowanie nie tylko procedur TMW ale także ewentualnością wprowadzania w czasie testów niezbędnych korekt. Ponadto, przyjęcie takiego założenia dla TMW nakazuje najpierw dokonanie na danym terytorium prac diagnozujących potrzeby mieszkańców na określone rodzaje usług oraz diagnozujących potencjał ich świadczenia.

Podjęcie tematyki rozwoju usług społecznych przy wykorzystaniu potencjału centrów i klubów integracji społecznej staje się bardzo ważną kwestią, zwłaszcza w kontekście poszukiwania nowych inicjatyw dla utrzymania aktywności w sferze reintegracji społecznej i zawodowej oraz niedoborów pracowników na rynku pracy. Jest to także ważne w kontekście przygotowywania się do wdrażania rozwiązań organizacyjnych związanych z powoływaniem Centrów Usług Społecznych (CUS), którym przypisywana będzie rola realizatora i koordynatora usług społecznych.

W wstępnej wersji modelu TMW trudnością było zaklasyfikowanie nowej organizacji jaką będzie CUS do grona aktora pierwszoplanowego lub pomocniczego, ponieważ ma on być wręcz „reżyserem” i głównym aktorem lokalnego rynku usług społecznych. Wydaje się jednak, że utworzenie CUS na terytorium gdzie będzie testowany model TMW nie powinno być sprzecznością ani konkurencją. Wręcz przeciwnie, wg niektórych specjalistów polityki społecznej sytuacja taka może przyczynić się do usprawnienia procesu tworzenia CUS i programu usług społecznych przez wykorzystanie wytworzonej w ramach TMW wiedzy.

Autor: Eliza Klimek, Powiatowe Centrum Integracji Społecznej w Legionowie

LOSZY ABSOLWENTÓW CIS W LEGIONOWIE

Centrum Integracji Społecznej w Legionowie, jak wiele innych tego typu jednostek zatrudnienia socjalnego stosuje bardzo dobrą praktykę w swojej działalności, polegającą na interesowaniu się dalszymi losami swoich absolwentów. Roboczo, można byłoby w skrócie powiedzieć, że prowadzi monitoring absolwentów, ale należy pamiętać o głęboko zakorzenionej w świadomości pracowników CIS-ów i KIS-ów regule podmiotowości w świadczeniu usług reintegracji. Stąd też, lepiej mówić o przedłużonym w czasie zainteresowaniu się losami uczestników zajęć reintegracji społecznej i zawodowej.

Dzisiaj, korzystając z doświadczeń kadry CIS Legionowo przedstawione zostaną „losy” niektórych osób, które skorzystały ze wsparcia i pomocy. Oto one:

Ryszard lat 55, mieszkaniec Michałowa-Reginowa

Pan Ryszard był z nami od marca 2016 r. W lutym 2017 r., po przerwaniu uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej, ze względu na chorobę alkoholową, nie mógł znaleźć zatrudnienia na otwartym rynku pracy, powrócił w lutym 2018r r. Jego sytuacja była dramatyczna, zdecydował więc jeszcze raz podjąć próbę i wrócił do nas z przekonaniem, że jest to jedyne wyjście z trudnej, skomplikowanej sytuacji.

Pan Ryszard jest obecnie trzeźwym alkoholikiem. W okresie ostatniego roku zdarzyły mu się dwa epizody z powrotem do alkoholu, lecz szybko je opanował, co świadczy o znacznym, wewnętrznym umocnieniu się w procesie trzeźwienia. Jest to z pewnością skutek terapii indywidualnej, grupowej, treningów inter- i intrapersonalnych. W ostatnim czasie był aktywnym uczestnikiem piątkowych zajęć reintegracyjnych. Pan Ryszard jest wysoko oceniany przez kierownika warsztatu według, którego zaszczyły w nim duże przemiany osobowościowe, przewartościowania w obszarach samoświadomości i nastawień. W związku z tym jako wyróżnienie dostał możliwość szkolenia z zakresu kierowania ruchem drogowym w trakcie wykonywania prac drogowych. Obecnie p. Ryszard został skierowany na praktyki do marketu budowlanego „Chemko”, które jest blisko jego miejsca zamieszkania, gdzie ma perspektywę zatrudnienia. Pan Ryszard jest pełen nadziei, popartej realiami, że wreszcie ułoży sobie życie.

Ewa lat 27, mieszkanka Serocka

Pani Ewa podjęła uczestnictwo w PCIS-ie pod koniec 2016 r. Jej sytuacja była beznadziejna. Samotna matka niemająca własnego kąta, z chorym synkiem została przygarnięta przez siostry zakonne prowadzące Dom Samotnej Matki w Legionowie. Jej sytuacja osobista także była skomplikowana, gdyż jej partner przebywał w zakładzie karnym. Ona sama była osobą bezrobotną, bo po ukończeniu szkoły

zawodowej nie mogła znaleźć zatrudnienia. Wymagała wsparcia w obszernym tego słowa znaczeniu. Po ukończeniu procesu nauki zawodu w warsztacie gastronomicznym w CIS-ie została skierowana na praktyki w kuchni przedszkola miejskiego w Legionowie, gdzie w czerwcu 2018 r. została zatrudniona. Dzięki współpracy instytucjonalnej - Domu Samotnej Matki, PCIS, PCPR, OPS, PUP, UM, pani Ewa otrzymała duże, zadbane mieszkanie socjalne w Serocku. Zmieniła też pracę na lepiej płatną i jest obecnie zatrudniona w dziale porządkowym u sióstr zakonnych. Jest bardzo zadowolona z postępów, jakie dokonały się w jej życiu, które na przestrzeni kilku lat zmieniło się diametralnie. Dziś jest szczęśliwą kobietą, matką, która może w bezpiecznych warunkach wychowywać swojego syna. Utrzymuje z nami kontakty.

Adam lat 60, mieszkaniec Jabłonny

Pan Adam jest uczestnikiem CIS-u od marca 2016 r. Po przejściu ścieżki reintegracji w CIS-ie ze względu na chorobę alkoholową nie mógł znaleźć zatrudnienia. W czerwcu 2017 r. ponowił próbę udziału w centrum widząc w tym perspektywy i możliwości wyjścia na prostą. Obecnie trzeźwy alkoholik. Wyszedł z fazy typu epsilon, której towarzyszyło silne wyparcie problemu. Uczestniczył w indywidualnej terapii, w tym konfrontacji z wypieranymi faktami. Zmotywowany wewnętrznie i zewnętrznie mocno utrwalił trzeźwą postawę. Po treningach inter- i intrapersonalnych bardzo aktywnie uczestniczył w piątkowych zajęciach reintegracyjnych. Ukończył szkolenie z zakresu kierowania ruchem drogowym w trakcie wykonywania prac drogowych. Po ukończeniu praktyki i stażu, doceniono jego chęć powrotu do trzeźwego życia, i zatrudniono w Centrum Kultury i Sportu w Jabłonie, blisko jego miejsca zamieszkania. Pan Adam jest zadowolony z przemian jakie zaszły w jego życiu i z możliwości pracy.

Krzysztof lat 54, mieszkaniec Legionowa

Pan Krzysztof pojawił się u nas jako alkoholik, który był już po terapii w ośrodku zamkniętym i cały czas walczył z nałogiem, przy czym nie dawano mu dużych szans na powodzenie. Zwłaszcza że opuściła go żona, zabierając dzieci, a przełożona, mając dość jego pijaństwa, wyrzuciła go z pracy. Krzysztof pojawił się u nas w bardzo ciężkim momencie swojego życia, ale miał jasno wytyczony cel. Chciał odzyskać kontakt z dziećmi i swoją pracę. Rozpoczął więc praktyki w Domu Pomocy Społecznej Kombatant w Legionowie jako opiekun osób starszych. Los chciał, że po kilkunastu miesiącach praktyk pojechał na badania ze swoją pensjonariuszką. Szpital bródnowski znał jak własną kieszeń, więc poruszał się tam dość swobodnie popychając wózek ze starszą panią. Wtedy na korytarzu spotkał swoją dawną przełożoną. Zamienili parę zdań i rozeszli się każdy w swoją stronę. Po kilku sekundach zastanowienia kobieta odwróciła się i zapytała, czy Krzysztof nie chciałby wrócić do swojej starej pracy. Zauważyła zmianę,

jaka zaszła w jego zachowaniu i wyglądzie. Krzysztof pracuje teraz w szpitalu na Bródnie, odbudował swoje relacje z dziećmi i jest bardzo zadowolony z życia.

To tylko kilka przykładów, ale takich osób, które zawdzięczają kadrze CIS Legionowo zmianę w swoim życiu jest znacznie więcej. Ważne, że wszyscy wspólnie wdrażają w życie wypowiedzianą kiedyś myśl Jacka Kuronia, która brzmiała: *„Jedyną drogą do kierowania własnym życiem jest aktywne przekształcanie otaczającego nas świata przedmiotów, relacji łączących nas z partnerami i wreszcie świata stosunków społecznych. Swe życie zmieniać możemy pośród innych, dla innych i wspólnie z innymi.”*¹

¹ Patrz: J. Kuroń *„Działanie. Jeśli nie panujemy nad swoim życiem, ono panuje nad nami”*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2002

Autor: Anita Buraczewska, CIS Zielona Góra

CIS z Zielonej Górze nadal w czołówce realizatorów projektów unijnych – projekt „lepszego Jutra II”

CIS w Zielonej Górze, działające od czerwca 2005 r., przez 14 lat swojej działalności zrealizowało w sumie 11 projektów finansowanych z EFS. Nigdy jednak nie realizowało tak dużego projektu, z tak wysoko określonymi wskaźnikami i dużą grupą docelową.

Projekt realizowany jest w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych a jego wartość wynosi ponad 16 mln zł. Jego realizacja rozpoczęła się w 2019 r. i będzie trwała do 31 grudnia 2022 r. pod nazwą „Lepsze jutro II”. (EFS - Oś Priorytetowa 7 – Równowaga społeczna).

Na liście realizatorów projektu odnajdujemy Lidera - Miasto Zielona Góra/Centrum Integracji Społecznej, oraz Partnerów - Zielonogórski Klub Jeździecki Przylep-Lotnisko, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych z siedzibą w Zielonej Górze oraz gminy Sulechów, Czerwieńsk i Zabór.

Prezentowany projekt zakłada bardzo duży wymiarowo rezultat – to doprowadzenie do zatrudnienia z Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielona Góra 327 osób, uznanych za zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Ale to nie cały planowany rezultat, albowiem ponadto zakłada się zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym także 880 osób z ich otoczenia (w tym 157 osób z niepełnosprawnościami). Łączna liczba uczestników projektu to 1207 osób.

W projekcie przewidziano działania w ramach trzech różnych zadań. Oto one:

- **Zadanie 1** – to szkolenia w okresie 6 miesięcy dla 300 osób w grupach: usługowej (pracownik sklepowy, opiekun środowiskowy) oraz fizycznej (robotnik gospodarczy, pracownik budowlany). Uczestnicy będą brali udział w typowych zajęciach społecznych i zawodowych, przy czym miejsce szkoleń to zarówno siedziba Centrum jak i zajęcia z teorii zawodu będą odbywały się w zakładach pracy na terenie Zielonej Góry, zarówno w miejskich jednostkach organizacyjnych, jak i u prywatnych firmach. Uatrakcyjnienie oferty będą stanowił działania dodatkowe, wyposażające uczestników w wiele umiejętności, np. kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP) nadający tytuł ratownika, kurs języka niemieckiego, szkolenie z zakresu obsługi wózków widłowych i inne.

W ramach tego zadania planuje się dodatkowe wydarzenia, jak np. Zielonogórskie Targi Pracy. Będą one organizowane po raz siódmy a ich organizatorem jest Centrum przy współpracy z Organizacją Pracodawców Ziemi Lubuskiej i Powiatowym Urzędem Pracy. W Targach corocznie brały udział takie instytucje jak: Policja, Straż Graniczna, Promedica 24 czy Restauracja McDonalds. W tym projekcie także zadeklarowali oni swój udział.

Cenną inicjatywą w ramach zadania 1 są zaplanowane tzw. rozmowy symulacyjne przeprowadzane przez doradcę zawodowego z Powiatowego Urzędu Pracy Zielona Góra, który wciela się w rolę potencjalnego pracodawcy. Jest to okazja, by przedstawić przygotowane wcześniej podczas zajęć dokumenty aplikacyjne, a także sprawdzić swoją gotowość do bezpośredniej rozmowy z potencjalnym pracodawcą. Podczas spotkania podsumowującego omawiane są poszczególne etapy rozmów z naciskiem na elementy, które można poprawić.

- **Zadanie 2** – to kursy zawodowe dla 27 osób niepełnosprawnych w specjalności pracownik fizyczny (zakres prac obejmuje stadninę, hotel, tereny zielone, drobne prace remontowo-budowlane). Założono przeprowadzenie 3 edycji szkoleń, każda trwać będzie 17 miesięcy. Przewidziano m.in. wsparcie psychologiczne oraz terapeutyczne (hipoterapia, kinezyterapia).
- **Zadanie 3** – to działania skierowane do osób z otoczenia uczestników grupy podstawowej liczącej 880 osób. Te działania będą prowadzone w 22 Punktach Aktywizacji Społeczno-Zawodowej (PASZ) utworzonych w ramach Klubu Integracji Społecznej przy Centrum (20 punktów w świetlicach sołeckich + 2 punkty w starym mieście Zielona Góra). To nowe działanie podejmowane w ramach realizowanego projektu. Dzięki takiemu rozwiązaniu zakłada się dotarcie do osób potrzebujących wsparcie w małych miejscowościach, które z różnych powodów nie są w stanie przyjeżdżać na zajęcia do Zielonej Góry. Działalność PASZ przewiduje m.in. zajęcia integracyjne dla uczestników projektu połączone z realizacją warsztatów szkoleniowych oraz doradztwo personalne, m.in. psychologa, prawnika, trenera personalnego, informatyka. Uczestnicy będą mieli również możliwość udziału w kursach zawodowych dostosowanych do ich możliwości i predyspozycji, jak np. kurs obsługi koparko-ladowarki, pracownik obsługi biura, sprzedawca, opiekun osób starszych. Dla tych osób przewidziano ponadto zajęcia m.in. dietetyczne, krawieckie, fotograficzne, sportowe, plastyczne, kosmetyczne i florystyczne.

Kadra CIS Zielona Góra już od wielu lat promuje wielosektorową współpracę z instytucjami i podmiotami z innych sektorów. Stąd też, w ramach realizacji projektu „Lepsze jutro II” zaplanowano także zajęcia integracyjne zwiększające ogólny poziom wiedzy i edukacji - teatr, filharmonia, kino, muzeum, oraz zajęcia rekreacyjne, np. odwiedzenie kręgielni, basenu i innych obiektów sportowych.

Jak informuje CIS Zielona Góra, uczestnicy projektu otrzymają świadczenie integracyjne w wysokości 100% zasiłku dla bezrobotnych, a także stypendium szkoleniowe – łącznie prawie 1600 zł netto, ciepły posiłek w dniach uczestnictwa w zajęciach, odzież ochronną, wstępne badania lekarskie, szkolenie BHP, ubezpieczenie NNW oraz zwrot kosztów dojazdu (miesięczna karta MZK oraz zwrot za bilety w przypadku dojazdów spoza Zielonej Góry).

Ten projekt stanowi naprawdę wyzwanie dla kadry Centrum i będzie sprawdzianem sprawności organizacyjnej po kilku latach posiadanych już doświadczeń na rynku usług reintegracji społecznej i zawodowej.

Ważne dla podmiotów zatrudnienia socjalnego - modyfikacja programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn.: *Od wykluczenia do aktywizacji – program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022*

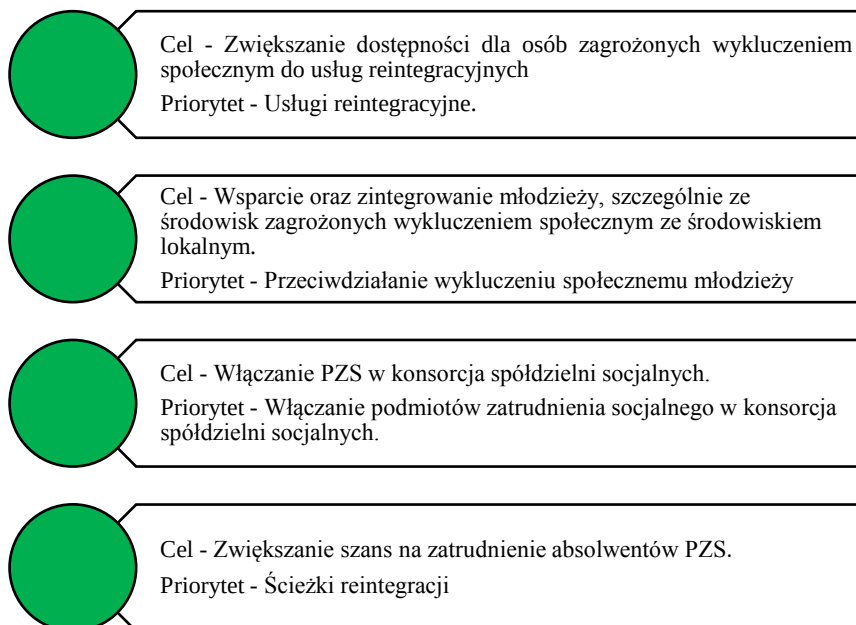
Zmiany organizacyjne w ministerstwie w 2019 r. polegające na przekazaniu problematyki zatrudnienia socjalnego pod nadzór merytoryczny Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej, stały się przyczynkiem do wprowadzenia kilku istotnych modyfikacji w resortowym programie. Te zmiany są istotne z punktu widzenia nowych konkursów jakie będą organizowane z początkiem 2020 r., więc warto niektóre z nich przytoczyć.

Program na lata 2020-2022 podtrzymuje w swej istocie rolę zatrudnienia socjalnego, będącego częścią składową sektora ekonomii społecznej, podkreślając kompleksowe podejście centrów integracji społecznej (CIS) i klubów integracji społecznej (KIS) do zawiłych problemów uczestników reintegracji. Istotą programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest wspieranie dalszego rozwoju podmiotów zatrudnienia socjalnego a także lansowanie trwałej współpracy ich z innymi lokalnymi aktorami polityki przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Stąd też, uwaga koncentrować się będzie na stosowaniu takich instrumentów, które motywować będą kadrę centrów i klubów integracji społecznej do stosowania nowych metod pracy z osobami wykluczonymi oraz form ich aktywizacji społecznej i zawodowej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. Odrębnym zagadnieniem programowym będzie kontynuowanie kierunku działań obejmujących grupę ludzi młodych.

Konstrukcja Programu oparta została na 4 **zasadniczych celach** oraz jednym dotyczącym wspierania inicjatyw konsolidacji środowisk centrów i klubów integracji społecznej, przede wszystkim w formule organizacji ogólnopolskich platform współpracy, wymiany informacji i doświadczeń. W konstrukcji Programu dostrzeżemy, że każdy zasadniczy cel składa się 1 priorytetu oraz kilku zadań, które będą przedmiotem konkursów ofert dla instytucji tworzących podmioty zatrudnienia socjalnego oraz organizacji i podmiotów o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Przygotowując się do 2020 r. oraz ewentualnego ubiegania się o dofinansowanie projektów konkursowych, warto poznać oczekiwane treści rezultatów w poszczególnych priorytetach i ich zadaniach. Oto one:

CELE i PRIORYTETY

W tym priorytecie występują trzy zadania:

Zadanie nr 1 - rozszerzanie oferty reintegracyjnej podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Zakres przedstawianych w konkursach ofert polegać będzie na złożeniu propozycji nowych usług, które mogą być świadczone indywidualnie przez podmiot zatrudnienia socjalnego lub w kooperacji z lokalnymi partnerami (np. spółdzielniami socjalnymi, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami).

PRIORYTET 1: usługi reintegracyjne

Ważne jest aby oferta taka wykorzystywała uzupełniając potencjał wszystkich partnerów z korzyścią dla uczestników KIS lub CIS. Zawijazywana współpraca winna być poprzedzona analizą potencjału współpracujących podmiotów pod kątem uzupełnienia oferty CIS lub KIS, oraz spełniać wymóg potrzeb grup uczestników. W tym zadaniu dopuszczone będzie realizowanie takich działań, które służą podniesieniu jakości świadczonych usług

(standardy). Przedstawiane oferty powinny zawierać także propozycje tworzenia nowych miejsc pracy w podmiotach zatrudnienia socjalnego (np. case manager), co powinno prowadzić do zwiększania liczby uczestników zajęć. Poza możliwością sfinansowania ze środków projektowych kosztów związanych z reintegracją nowych uczestników możliwe będzie także m.in. ponoszenie wydatków związanych z docieraniem z ofertą podmiotów zatrudnienia socjalnego do nowych środowisk i grup, których członkowie mogliby zostać uczestnikami zajęć reintegracji społecznej i zawodowej.

Zadanie nr 2 – objęcie wsparciem nowych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W tym zadaniu chodzi o kierowanie oferty do grup osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu ze względu na swoją sytuację życiową oraz nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, co kieruje je w stronę ubóstwa, ograniczeń zawodowych, społecznych i rodzinnych, przy czym nie są wyspecyfikowane w katalogu ustawowym (art.2 ust.1 pkt. 1-8 ustawy o zatrudnieniu socjalnym). Uczestnikami takich projektów będą mogły być osoby, które zostaną skierowane do udziału w zajęciach przez ośrodek pomocy społecznej.

Zadanie nr 3 – tworzenie i wspieranie KIS o poszerzonym profilu usług.

To nowy rodzaj zadań, który pojawi się po 2019 r., w którym testowano w kraju rozwiązania polegające na poszerzeniu profilu usług klubów integracji społecznej (KIS). Propozycje projektowe powinny zmierzać do praktycznego wdrożenia idei *empowerment* przez indywidualizację procesu reintegracji, a także udzielenie wsparcia przy wykorzystaniu współpracy różnych podmiotów działających w innych sferach (np. ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja oraz gospodarczej). W tych działaniach przypisywać się będzie szczególną rolę diagnozie indywidualnych potrzeb oraz predyspozycji społeczno-zawodowych kandydatów do zajęć w KIS. Wsparcie powinno oddziaływać na trzy wymiary wykluczenia społecznego, tj. na zasoby (np. poziom indywidualnych umiejętności, kompetencji), prawa (gotowość i zdolność do realizowania przez uczestnika swoich uprawnień np. przed instytucjami publicznymi), a także uczestnictwo (zdolność do uczestniczenia w życiu społecznym).

Priorytet ten obejmuje dwa zadania, a mianowicie:

Zadanie nr 1 – dostosowanie oferty reintegracyjnej do potrzeb pracodawców.

To rodzaj działań łączących analizy i diagnozy potrzeb lokalnych pracodawców na konkretnych pracowników z możliwościami ofertowymi CIS i KIS celem takiego wprowadzenia modyfikacji w zajęciach reintegracji aby absolwenci mieli szanse na podjęcie zatrudnienia u konkretnego pracodawcy. Bardzo istotnym elementem tych projektów mają być uzupełniające zakupy wyposażenia, propozycje podnoszenia kompetencji kadry KIS lub CIS, a także wskazywanie na potrzeby zatrudnienia dodatkowych instruktorów lub innych osób prowadzących reintegrację oraz potrzeby umożliwienia uczestnikom udziału w szkoleniach poza CIS lub KIS (zewnętrznych).

PRIORYTET 2: Ścieżki reintegracji

Prezentowane oferty mają być wzbogacane działaniami służącymi włączeniu różnych lokalnych partnerów, w szczególności pracodawców w działania realizowane w CIS lub KIS. W ramach tego zadania możliwe będzie m.in. organizowanie spotkań z pracodawcami czy też promowanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego.

- **Zadanie 2 – tworzenie ścieżek reintegracji**

W tym zadaniu premiowane będą kontakty i współpraca z konkretnym podmiotem ekonomii społecznej (lub podmiotami ekonomii społecznej), a w szczególności z przedsiębiorstwem społecznym lub spółdzielnią socjalną. To poszukiwanie sposobów na zwiększenie szans na trwałe zatrudnianie osób, które po zakończeniu reintegracji mogłyby napotkać trudności z podjęciem aktywności zawodowej na otwartym rynku, i w związku z tym wymagać mogą dalszego wsparcia w zakresie reintegracji, a także odpowiednich warunków pracy. Projektodawcy, czyli centra i kluby integracji społecznej będą mogli w tym celu sfinansować dostosowanie oferty reintegracyjnej do potrzeb konkretnego podmiotu ES oraz zorganizować praktyki dla uczestników a w ostateczności doprowadzić do zatrudnienia absolwenta CIS lub KIS we współpracującym podmiocie ES. Szczególna uwaga przy ocenie ofert będzie zwrócona na podejmowanie zatrudnienia w podmiotach ES realizujących usługi społeczne.

Zadania w tym priorytecie mają służyć zwiększaniu powiązań kooperacyjnych pomiędzy podmiotami zatrudnienia socjalnego a spółdzielniami socjalnym, co jest promowaniem rozwiązań prawnych ustawy z dn.27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205), skłaniającymi sektor spółdzielców socjalnych do tworzenia konsorcjów.

Nowa forma zrzeszania się spółdzielni socjalnych ma sprzyjać rozwojowi działalności gospodarczej i społecznej zrzeszonych podmiotów. W ramach priorytetu 3 możliwe będzie zrealizowanie dwa następujące zadania:

- **Zadanie 1 – wsparcie podmiotów zatrudnienia socjalnego w przystępowaniu do konsorcjów spółdzielni socjalnych.**

Zakres ofert powinien promować takie rozwiązania, które prowadzą do trwałej współpracy ze spółdzielniami socjalnymi oraz do przystępowania do konsorcjów.

**PRIORYTET 3:
Włączenie podmiotów
zatrudnienia socjalnego
w konsorcja spółdzielni
socjalnych**

Szczególną uwagą będą objęte te oferty, które zmierzać będą do dostosowywania profilu usług reintegracji do profilu działalności spółdzielni tworzących konsorcjum. Ponadto podmiot prowadzący CIS lub KIS może zaoferować świadczenie usług na rzecz zatrudnionych w spółdzielniach osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- **Zadanie 2 - rozwijanie działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej realizowanej przez CIS należące do konsorcjów spółdzielni socjalnych.**

W ramach projektów zgłaszanych do dofinansowania w ramach Programu CIS będzie mógł dopasować zakres i formę działań prowadzonych na podstawie art. 9 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu

socjalnym i podjąć kooperację ze spółdzielniami socjalnymi tworzącymi konsorcjum. Współpraca ta powinna ułatwiać CIS stabilne pozyskiwanie środków na realizację zadań reintegracyjnych.

Głównym założeniem priorytetu jest wspieranie projektów, które połączą i wykorzystają różne typy działań (kierowanych do młodzieży od 15 do 29 roku życia), a ich realizacja przyczyni się do zapobiegania wykluczeniu społecznemu młodych ludzi (np. usamodzielniająca się młodzież z pieczy zastępczej). Większość promowanych działań ma charakter profilaktyczny, umożliwiający przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób młodych. Cele priorytetu powinny być osiągnięte przez działania m.in.: edukacyjne, profilaktyczne, opiekuńczo-wychowawcze, specjalistyczne, terapeutyczne, rodzinne, socjalne lub inne o znamionach nowatorskich. W tym priorytecie określono następujące typy zadań:

- ***Zadanie 1 - wsparcie edukacyjno-integracyjne w zakresie nabywania kompetencji społecznych.***

Oferty programowe powinny skupiać się na edukacji obywatelskiej, włączania młodzieży w proces dialogu i współdecydowania, animacji młodych liderów, promowania i organizowanie wolontariatu. Oferty takie powinny charakteryzować zaangażowaniem lokalnych instytucji, w szczególności szkół, świetlic, klubów młodzieżowych, bibliotek, oraz instytucji kultury. Premiowane będą propozycje ujmujące włączanie się podmiotów ES w działania na rzecz młodzieży.

**PRIORYTET 4:
Przeciwdziałanie
wykluczeniu
społecznemu
młodzieży**

- ***Zadanie 2 - rozwijanie form aktywności promujących przedsiębiorczość społeczną,***

Projekty konkursowe powinny skupiać się na inicjatywach edukacyjnych realizowanych przede wszystkim w szkołach lub innych instytucjach i podmiotach, np. w podmiotach ekonomii społecznej, domach kultury czy ośrodkach sportu. Głównym aspektem propozycji ofertowych jest zmierzanie do podniesienia poziomu wiedzy na temat przedsiębiorczości społecznej, spółdzielczości socjalnej oraz oferty podmiotów reintegracyjnych. Na liście tematów znajdują się także propozycje poszerzenia wiedzy z zakresu form rozwoju kariery zawodowej oferowanych przez publiczne służby zatrudnienia, a także inne instytucje (np. OWES akademickie biura karier i inkubatory przedsiębiorczości akademickiej).

- ***Zadanie 3 - wsparcie różnorodnych form spędzania czasu wolnego jako działań o charakterze profilaktycznym.***

Ten zakres zadań projektowych koncentruje uwagę na działaniach wobec młodzieży o charakterze profilaktycznym, dotyczących kształcenia w zakresie nabycia kompetencji społecznych oraz wyboru form spędzania czasu wolnego. To także wydobywanie indywidualnych zdolności i możliwość określania indywidualnych preferencji i zdolności uczestników. W ofertach konieczne będzie przedstawianie

lokalnego potencjału instytucji i podmiotów różnych sektorów usług publicznych np. szkół, świetlic i klubów młodzieżowych podmiotów ekonomii społecznej. Liczyć się będzie także zagwarantowanie młodzieży dostępu do poradnictwa: prawnego (z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego), psychologicznego (np. dotyczącego relacji rodzinnych, komunikacji, ról w rodzinie) i pedagogicznego (w zakresie właściwych oddziaływań wychowawczych, sprawowania opieki nad dziećmi, umiejętności rozwiązywania konfliktów w rodzinie, trudności wychowawczych).

*

*

*

Odrębnym priorytetem w omawianym Programie jest stworzenie możliwości sektorowi zatrudnienia socjalnego zorganizowania ogólnopolskich spotkań poświęconych doskonaleniu regulacji prawnych i ram programowych, identyfikacji barier i problemów w stosowaniu obowiązujących przepisów oraz wymianie doświadczeń. To dobrze, że Inicjator Programu będzie wspierał takie przedsięwzięcia, albowiem praktycznie od 2016 r. zaprzestano organizowania takich spotkań z przyczyn trudności finansowych, które w poprzednich latach doprowadziły do powstania nieformalnej platformy współpracy, znanej pod nazwą Ogólnopolski Konwent Centrów i Klubów Integracji Społecznej.